

Aan
de gemeenteraad

Datum 4 maart 2025
Zaaknummer 2025-0019136
Betreft Beantwoorden motie M8A Meer preventie bij relatieproblemen

Vergadering van
Portefeuillehouder: Rik van der Linden
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Samenleving - Jeugd en Onderwijs
Auteur: Leendert-Jan Paans
E-mail: l.paans2@drechsteden.nl
Verantwoordelijke: Stephan Haksteeg
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Met deze raadsinformatiebrief beantwoorden wij de motie 'Meer preventie bij relatieproblemen' die uw raad op 9 juli 2024 heeft aangenomen. De motie verzoekt het college:

- te onderzoeken of bestaande initiatieven voor hulp bij relatieproblemen, zoals via de sociale wijkteams of POH, voldoende vindbaar en voor alle inwoners toegankelijk zijn en deze zo nodig beter voor het voetlicht te brengen;
- te onderzoeken of het daarnaast van toegevoegde waarde is om de taakopdracht van het bestaande Adviespunt SKO uit te breiden naar hulp bij relatieproblemen, zodat het adviespunt SKO niet alleen hulp kan bieden bij echtscheiding, maar ook advies kan geven op het voorkomen van conflicten en versterken van relaties.

Wat is de te delen informatie?

Voordat we ingaan op onze bevindingen naar aanleiding van de gestelde vragen, beschrijven we kort de huidige opdracht en werkwijze van het Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap (hierna: Adviespunt SKO).

Huidige opdracht Adviespunt SKO

In Dordrecht bestaat sinds 2020 het Adviespunt SKO. De gemeenten Dordrecht, Zwijndrecht en Papendrecht hebben dit adviespunt opgezet vanuit de noodzaak van het voorkomen van het toenemend aantal escalerende scheidingen. Uit het rapport 'Scheiden...en de kinderen dan?' van oud-minister Rouvoet blijkt dat escalerende scheidingen de vraag naar Jeugdhulp doen toenemen.

Het doel van het Adviespunt SKO is het zoveel mogelijk voorkomen van escalerende scheidingen. Het Adviespunt SKO kenmerkt zich door een anonieme, integrale en preventieve werkwijze. Ouders kunnen vrijwillig en anoniem aankloppen voor advies. Er wordt geen dossier opgebouwd. Dit is van belang om de laagdrempeligheid van het adviespunt te waarborgen. Daarnaast is het adviespunt de spin in het web van professionals die met scheidingssituaties te maken hebben. De opdracht aan het Adviespunt SKO sluit daarmee goed aan op een aantal uitgangspunten in de Visie Sociaal Domein Dordrecht 2030, zoals investeren in meer integraliteit, preventie en vroegsignalering en samenwerking.

Nadat de pilotfase eindigde in 2022 is besloten om het Adviespunt SKO in Dordrecht te borgen binnen de opdracht aan Dordrecht Sociaal per 1 januari 2023. Eén van de kerntaken van Dordrecht Sociaal is namelijk om tijdig te signaleren en te interveniëren op vindplaatsen: werkzaam, zichtbaar en aanspreekbaar aanwezig zijn daar waar inwoners zijn.

Huidige werkwijze en werkzaamheden

De werkzaamheden van het Adviespunt SKO zijn globaal in te delen in drie categorieën: de inloopspreekuren voor inwoners, het versterken van de kennis en kunde binnen het adviespunt en de samenwerking met andere partijen.

Wekelijks worden er in Dordrecht, Zwijndrecht en Papendrecht inloopspreekuren voor inwoners gehouden. In Dordrecht is dit op vrijdag van 10.00 uur tot 12.00 uur aan de Brouwersdijk. Hier kunnen inwoners terecht met al hun vragen op het gebied van scheidingen en relaties. Inwoners krijgen hier een luisterend oor en advies op allerlei gebied, zowel op sociaal-emotioneel, financieel als juridisch gebied. Concreet betekent dit dat er een (school)maatschappelijk werker, een juridisch adviseur en een jeugdprofessional aanwezig zijn. De huidige ervaring van het adviespunt leert dat de meeste ouders alleen komen naar het inloopspreekuur; circa 70 procent van hen is vrouw. Van de groep die komt is 75 procent gescheiden of van plan te gaan scheiden (cijfers 2023). De overige 25 procent bestaat uit inwoners die twijfels hebben over hun relatie. In al deze gesprekken wordt voornamelijk ingezet op het voorkomen van escalaties bij conflicten en het geven van psycho-educatie over het belang van het kind. Daarnaast is er de training ScheidingsAtlas beschikbaar voor ouders waarin wordt verdiept op wat scheiden voor zowel ouder als kind kan betekenen. Het doel van deze trainingen is om ouders het belang van de kinderen voorop te laten stellen zodat dit een positieve impact heeft op het welbevinden van de kinderen.

Naast de spreekuren heeft het Adviespunt SKO contact met diverse partijen en professionals, zoals scholen, consultatiebureaus, juristen, maatschappelijk werkers, jeugdprofessionals, bureau sociaal raadslieden en advocaten. Ook wordt er samengewerkt met Villa Pinedo. Villa Pinedo is een organisatie die bijeenkomsten en trainingen aanbiedt aan ouders en beroepskrachten en bijvoorbeeld buddy's koppelt aan kinderen van gescheiden ouders.

Recent is er een samenwerking met Enver en FamilySupporters gestart. In deze samenwerking wordt een mediation traject opgezet waar de focus ligt op het herstel van de communicatie en het voorkomen van miscommunicatie tussen ouders. Het effect van deze samenwerking is dat kennis en expertise van de organisaties ontsloten worden ('naar voren bewegen'). Dit sluit ook aan bij de preventieve aanpak vanuit de visie Sociaal Domein Dordrecht 2030. Ook deelt het Adviespunt SKO informatie, tips en adviezen met professionals die in hun werk te maken krijgen met scheidingen. Het Adviespunt SKO profileert zich richting partijen steeds meer als het kennis- en expertisecentrum op het gebied van scheiden en gescheiden opvoeden.

Toegang en vindbaarheid van het adviespunt

Hieronder beantwoorden wij de eerste vraag uit de motie: 'Te onderzoeken of bestaande initiatieven voor hulp bij relatieproblemen, zoals via de sociale wijkteams of POH, voldoende vindbaar en voor alle inwoners toegankelijk zijn en deze zo nodig beter voor het voetlicht te brengen.'

Op basis van gegevens uit de Monitor sociaal Dordrecht uit 2023, blijkt dat 46 procent van de Dordtenaren weet waar ze professionele hulp kunnen vinden in geval van een echtscheiding, bij relatieproblemen weet veertig procent dit. De algemene trend is dat deze percentages enigszins zijn gestegen sinds de laatste meting in 2019. Het Adviespunt SKO zelf is tenslotte bekend bij veertien procent van de inwoners. Dit lijkt een klein aantal, maar het is belangrijk om te beseffen dat een inwoner die geen vraag heeft op het gebied van relaties of scheiden ook niet zo snel in aanraking zal komen met het Adviespunt SKO. Het is belangrijker om ervoor te zorgen dat het adviespunt vindbaar en toegankelijk is als er vragen spelen. Het Adviespunt SKO is bijvoorbeeld ook opgenomen in de sociale kaart 'cultuursensitieve psychosociale zorg en ondersteuning'.

Zoals we eerder beschreven opereert het Adviespunt SKO niet in haar eentje, maar in een netwerk. Inwoners met vragen op het gebied van relaties en scheiden hebben een aantal opties als ze hulp zoeken. Inwoners kunnen naar het Adviespunt SKO stappen, naar de praktijkondersteuner huisarts (hierna: POH) of Dordrecht Sociaal (het Sociaal Wijkteam).

Naar aanleiding van het gesprek met het Adviespunt SKO kunnen we melden dat de contacten met Dordrecht Sociaal goed zijn, het adviespunt is immers onderdeel van Dordrecht Sociaal. Bij Dordrecht Sociaal kunnen inwoners terecht met vragen over relaties en scheiden.

Inwoners kunnen met hun vragen bij de POH'er terecht. Zij verwijzen op hun beurt ook af en toe door. Bij de POH Jeugd GGZ klopten in 2023 achttien personen aan met vragen gerelateerd aan relatieproblemen, hiervan werden zeventien door de POH'er zelf geholpen en is één persoon doorverwezen. In de periode oktober 2021 tot oktober 2022 is de verdeling vijftien dossiers, twaalf zelf behandeld en drie doorverwezen. Voor dit jaar zijn de cijfers tot en met juni bekend en hieruit blijkt dat er vier dossiers zijn die alle vier door de POH'er zelf zijn geholpen.

Van de POH Volwassenen GGZ zijn deze cijfers niet bekend. Wel kunnen we u naar aanleiding van een gesprek met een POH'er Volwassenen GGZ delen dat hier af en toe mensen aankloppen met scheidinggerelateerde vragen. Vaak gaat dit dan om mentale klachten die te relateren zijn aan relatieproblemen of scheidingen. Meestal zijn deze mensen doorgestuurd door de huisarts en komen mensen niet rechtstreeks bij de POH GGZ met relatievragen. Dit kan vervolgens worden opgelost met een aantal sessies bij de praktijkondersteuner of men wordt doorverwezen naar relatietherapie bij een particuliere aanbieder, Dordrecht Sociaal of een echtscheidings- of bemiddelingsbureau. Het Adviespunt SKO lijkt bij de POH'ers GGZ vooralsnog niet heel bekend. Deze samenwerking met ketenpartners, waaronder dus de POH'ers, hoort echter wel bij de taakopdracht en past ook binnen de huidige werkzaamheden van het adviespunt. We bespreken met het Adviespunt SKO hoe zij hun werkzaamheden nog beter voor het voetlicht kunnen brengen bij de ketenpartners.

Taakopdracht van het adviespunt

Hieronder beantwoorden wij de tweede vraag uit de motie: 'Te onderzoeken of het daarnaast van toegevoegde waarde is om de taakopdracht van het bestaande Adviespunt SKO uit te breiden naar hulp bij relatieproblemen, zodat het adviespunt SKO niet alleen hulp kan bieden bij echtscheiding, maar ook advies kan geven op het voorkomen van conflicten en versterken van relaties.'

Op dit moment zet het adviespunt vooral kortdurende interventies in zoals een coachend gesprek of de ingekochte trainingen van ScheidingsAtlas en Villa Pinedo. Deze interventies hebben het doel om communicatie tussen ouders soepel te laten verlopen en zijn vooral gericht op gescheiden situaties en/of escalerende situaties. Trainingen op het gebied van relatieherstel, zoals die in Hendrik-Ido-Ambacht wel zijn ingekocht, worden op dit moment in Dordrecht niet aangeboden. Hier is momenteel ook weinig vraag naar, bovendien leert de ervaring uit Hendrik-Ido-Ambacht dat er weinig gebruik gemaakt wordt van het aanbod. Daarnaast is het belangrijk om te realiseren dat aanbod zoals relatietherapie meerdere sessies in beslag neemt en dientengevolge een kostbare aangelegenheid is.

Het is echter niet zo dat inwoners die nog bij elkaar zijn, bij het Adviespunt SKO voor een dichte deur komen te staan. Alhoewel relatietherapie of verwant aanbod niet wordt aangeboden door het Adviespunt SKO, hebben ze wel de expertise in huis (ook vanuit de regio) om inwoners met dit soort hulpvragen op weg te helpen. Bovendien wordt er stevig geïnvesteerd in het netwerk van ketenpartners en de onderlinge contacten. Met andere woorden: het Adviespunt SKO hoeft niet voor iedereen een eindstation te zijn, maar kan ook functioneren als richtingwijzer. Het is belangrijk om deze functie te behouden en waar mogelijk te versterken, vooral omdat deze functie de basis vormt om de breedte van inwonersvragen op het gebied van relaties en echtscheidingen te kunnen ondervangen en te kunnen beantwoorden.

Naast het aanbod is ook de communicatie van belang. Dit kan zowel vanuit de inwoner als vanuit het adviespunt bekeken worden. Vanuit het inwonersperspectief kunnen hulpvragen behoorlijk verschillen van elkaar. Inwoners die nu bij het Adviespunt SKO aankloppen zijn behoorlijk ver in hun overwegingen om te gaan scheiden of bevinden zich in de beginfase van hun scheiding. Daarnaast is uit de ervaringen van het Adviespunt SKO gebleken dat inwoners die hen benaderen voor zichzelf al een grote drempel zijn overgestapt om hulp te vragen bij hun relatieproblemen. Deze ervaren drempel kan ervoor zorgen dat mensen significant verder zijn in het proces op het moment dat ze hun hulpvraag stellen, waardoor de kans op relatieherstel kleiner is geworden. Het is over het algemeen taboe om over problemen in je relatie te praten, zeker als dit voor het oog van de omgeving een (goed) lopende relatie is.

Het is dus van groot belang dat deze ervaren drempel zoveel mogelijk wordt weggenomen. Dit werkt uiteraard twee kanten op; de inwoner moet zich vrijer voelen om de hulpvraag over

relatieproblematiek te stellen en het Adviespunt SKO moet zo toegankelijk mogelijk zijn voor deze inwoners. De huidige communicatie richt zich echter vooral op mensen die willen scheiden of gescheiden zijn, zodat er gewerkt kan worden aan het voorkomen van conflicten. Dit is effectief en doelmatig en moet daarom ook behouden worden. We breiden de taakopdracht van het Adviespunt SKO niet uit. Wel bespreken we met het adviespunt hoe er, vanuit het oogpunt van preventie, meer aandacht in de communicatie gegeven kan worden aan relatieproblemen. Ons college gaat ervan uit dat hiermee voldoende invulling is gegeven aan de motie.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

We gaan met het Adviespunt SKO in gesprek over hierboven genoemde punten.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Niet van toepassing.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

[Voortgang adviespunt scheiden, kind en ouderschap](#) - raadsinformatiebrief 28-03-2021.

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

M.D. Burggraaf
loco-burgemeester